EUROPEAN INSURANCE
AND OCCUPATIONAL PENSIONS AUTHORITY

LETNO POROČILO 2014

Povzetek (SL)

Povzetek

Zavarovanja in poklicne pokojnine imajo pomembno vlogo v gospodarstvu. Zavarovalništvo je s sredstvi v vrednosti več kot dve tretjini BDP Evropske unije [1] pomemben element finančnega sektorja, ki s prevzemanjem tveganj in mobilizacijo prihrankov prispeva h gospodarski rasti in finančni stabilnosti. Poklicne pokojnine so enako pomembne tako zaradi svojega prispevka h gospodarstvu kot tudi zaradi varstva pred tveganjem revščine v upokojitveni starosti. Organ EIOPA je bil leta 2011 ustanovljen kot neodvisen Evropski nadzorni organ, katerega temeljne odgovornosti so, da podpira stabilnost finančnega sistema, zagotavlja preglednost trgov in finančnih produktov ter ščiti imetnike zavarovalnih polic, člane sistemov pokojninskega zavarovanja in upravičence. V letnem poročilu organa EIOPA za leto 2015 so predstavljeni njegovi glavni dosežki in na voljo informacije o tem, kako organ EIOPA upravlja sredstva, ki so mu dodeljena za doseganje teh ciljev.

V letnem poročilu organa EIOPA za leto 2015 so predstavljeni njegovi glavni dosežki glede na cilje, ki so bili:

- okrepiti varstvo potrošnikov;
- zagotavljati kakovostno in pravočasno upravljanje;
- zagotavljati konvergenco ter dosleden in kakovosten nadzor;
- podpirati finančno stabilnost ter
- se razvijati kot sodoben in kompetenten organ.

V letnem poročilu so na voljo tudi informacije o tem, kako organ EIOPA upravlja sredstva, ki so mu dodeljena za doseganje teh ciljev.

[1] Približno 70 % leta 2014 – Vir: (Po)zavarovalniški statistični podatki Eurostata in EIOPA EU/EGP https://eiopa.europa.eu/financial-stability-crisis-prevention/financial-stability/statistics

POLJE Z INFORMACIJAMI: Pet najpomembnejših dosežkov v letu 2015

- Dokončno oblikovanje enotnih pravil na področju zavarovanj: priprava drugega sklopa izvedbenih tehničnih standardov in smernic za direktivo Solventnost II.
- Izvajanje nadzora: vzpostavitev novega strateškega pristopa za celovit preventivni okvir, ki temelji na tveganju, za nadzor nad izvajanjem dejavnosti ter prvi tematski pregled zavarovanj mobilnih telefonov.
- Izvedba postopka in metodologije za mesečno objavo netvegane obrestne mere, ki se zahteva v skladu z direktivo Solventnost II.
- Vseevropski produkt osebnega pokojninskega zavarovanja: koncept organa EIOPA, predstavljen v posvetovalnem dokumentu za zahteve za oblikovanje vseevropskega produkta osebnega pokojninskega zavarovanja.
- Pregled bilanc stanja in obremenitveni test romunskega zavarovalniškega sektorja.

Okrepiti varstvo potrošnikov

Najpomembnejši dosežek na področju varstva potrošnikov je bil sprejetje novega **strateškega pristopa za celovit preventivni okvir, ki temelji na tveganju, za nadzor nad izvajanjem dejavnosti**. To je glavno orodje za obravnavanje poslovnih tveganj na ravni EU, ki bo temeljilo na dobrem razumevanju vedenjskih vzorcev potrošnikov, sorazmernem in pravočasnem predvidevanju nastajajočih poslovnih tveganj in preprečevanju škode za potrošnika po vsej Uniji. **„Tematski pregledi“** so osrednji element strategije, izveden pa je bil tudi pilotni projekt, ki se je končal z analizo zavarovanj mobilnih telefonov. Organ EIOPA je leta 2015 ob krepitvi svojih zmogljivosti za izvajanje **pooblastil glede poseganja v zvezi s produkti za zavarovalne naložbene produkte**, uvedel kazalnike, na podlagi katerih se določi, ali je potrebno ukrepanje organa.

Korak naprej pri delu organa EIOPA za reševanje navzkrižja interesov pri neposredni prodaji zavarovalnih naložbenih produktov in njihovi prodaji prek posrednikov pomeni tehnično svetovanje Komisiji, z zagotavljanjem priporočil glede politike za opredelitev in obvladovanje tega vprašanja. Organ EIOPA je vodil medsektorsko delo pri razvoju **dokumenta s ključnimi informacijami** v skladu z uredbo o dokumentih s ključnimi informacijami o paketnih naložbenih produktih za male vlagatelje in zavarovalnih naložbenih produktih (PRIIP). V prvi polovici leta 2015 sta bili končani dve javni posvetovanji, eno za opredelitev optimalnih predlog za potrošniku prijazno predstavitev informacij in drugo za izračun mer tveganja, ki ga pomenijo proizvodi, ter uspešnosti in stroškov. Predloge za dokument s ključnimi informacijami so bile preskušene tudi s potrošniki. Poleg tega se je jeseni

Povzetek

2015 začelo javno posvetovanje o besedilu osnutkov regulativnih tehničnih standardov o dokumentih s ključnimi informacijami o paketnih naložbenih produktih za male vlagatelje in zavarovalnih naložbenih produktih. Organ EIOPA je na področju poklicnih pokojnin pripravil **poročila o zagotovljenih informacijah glede stroškov in provizij, ki jih institucije za poklicno pokojninsko zavarovanje** zaračunajo med vključitvijo v zavarovanje in pozneje, ter naložbenih možnostih za člane shem z vnaprej določenimi prispevki, v katerih je poudaril vprašanja, ki jih je treba obravnavati za zagotovitev učinkovitega odločanja za pokojninsko shemo.

Zagotavljati kakovostno in pravočasno upravljanje

Ključni dosežek organa EIOPA vse od njegove ustanovitve je bilo dokončno oblikovanje **enotnih pravil na področju zavarovanj leta 2015. Priprava drugega sklopa izvedbenih tehničnih standardov in smernic za direktivo Solventnost II**, potrebnih za zagotovitev dosledne in konvergentne uporabe Direktive od januarja 2016, s čimer se je končala regulativna agenda organa EIOPA za direktivo Solventnost II. Potem se je pozornost preusmerila v priprave na spremljanje izvajanja in nadaljnjo krepitev doslednosti nadzora.

Organ EIOPA se je pripravil tudi na izvajanje naslednje pomembne naloge v okviru direktive Solventnost II, tj. mesečne objave **netvegane obrestne mere.** Struktura netvegane obrestne mere in njene prilagoditve v veliki meri določijo vrednost zavarovalno-tehničnih rezervacij, ki jih morajo zavarovalnice in pozavarovalnice vzpostaviti za svoje zavarovalne in pozavarovalne obveznosti, ter posledično znesek razpoložljivega kapitala za kritje zahtevanega solventnostnega kapitala.

Organ EIOPA je prav tako prispeval k razmisleku Evropske komisije o **vlogi zavarovanja pri naložbah v infrastrukturo**, pri čemer je predlagal trdna merila za opredelitev upravičenih infrastrukturnih projektov. Kapitalske zahteve za tveganje pri naložbah v kvalificirane infrastrukturne projekte so bile skrbno umerjene z ustreznimi tveganji, kar je povzročilo različno obravnavo. Da bi imele zavarovalnice korist od te obravnave, bodo morale izvesti ustrezen postopek skrbnega pregleda v okviru učinkovitega obvladovanja tveganj tega zapletenega in heterogenega razreda finančnih istrumentov. Naložbe v infrastrukturo bi bile lahko zelo pomembne za zavarovalne posle, ker se zaradi svoje dolgoročne perspektive dobro skladajo z dolgoročnimi obveznostmi, hkrati pa tudi povečujejo razpršenost portfeljev ter zagotavljajo podlago za trajnostno rast širšega gospodarstva.

Organ EIOPA je bil dejaven tudi na mednarodnem prizorišču in je prispeval k delu Mednarodnega združenja zavarovalniških nadzornikov z napredovanjem pri **razvojuosnovnih kapitalskih zahtev, višjih kapitalskih zahtev za absorpcijo izgub in mednarodnih kapitalskih standardov**, kar vse podpira ustvarjanje enakih pogojev na mednarodni ravni.

Regulativni razvoj na področju poklicnih pokojnin se je nadaljeval **spredlogom prenovljene direktive o dejavnostih in nadzoru institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje**. Na področju osebnih pokojnin je organ EIOPA dosegel precejšen napredek pri odzivu na poziv za nasvet (ki ga je januarja 2016 odobril odbor nadzornikov organa EIOPA) in razvoju koncepta za **vseevropski produkt osebnega pokojninskega zavarovanja**, na katerem temelji druga ureditev. To delo bi lahko spremenilo dinamiko trga za osebne pokojnine v EU in tako znatno prispevalo k uniji kapitalskih trgov. Poročilo o razvoju trga in prvi **register institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje na ravni EU** zagotavljata boljši pregled na področju pokojnin v EU.

Zagotavljati konvergenco ter dosleden in kakovosten nadzor

Organ EIOPA si prizadeva za nadaljnjo krepitev kakovosti in doslednosti nadzora v EU na podlagi dvostranskega sodelovanja in zagotavljanja povratnih informacij pristojnim nacionalnim organom, dejavnega sodelovanja pri kolegijih nadzornikov, skupaj z zagotavljanjem orodij in nasvetov o uporabi notranjih modelov, usposabljanjem ter vzpostavitvijo infrastrukture in sistemov za zbiranje in izmenjavo informacij.

Nadzorniška skupina organa EIOPA je leta 2015 opravila **19 dvostranskih obiskov** pri pristojnih nacionalnih organih in jim zagotovila povratne informacije o pripravah na uporabo direktive Solventnosti II, nacionalnih praksah za okvir za oceno tveganja ter nadzornih praksah in prednostnih nalogah. s tem sodelovanjem je bila pristojnim nacionalnim organom zagotovljena podpora pri reševanju ugotovljenih ovir za razvoj enotne nadzorniške kulture, kot jo podpira direktiva Solventnost II. Ta skupina je tudi sopredsedovala usmerjevalnemu odboru za **pregled bilanc stanja in obremenitveni test romunskega zavarovalniškega sektorja**, ki predstavlja več kot 80 % romunskega trga. Obe nalogi sta bili dokončani julija 2015 z objavo poročila, v katerem so bile opredeljene znatne prilagoditve bilanc stanja in ustreznih bonitetnih razmerij več zavarovalnic, čemur je sledilo več nadzornih ukrepov. Ta naloga se je izkazala za zanesljivo ter je bistvena za izboljšanje varstva potrošnikov in zaupanja v romunski zavarovalniški sektor.

Organ EIOPA je še naprej dejavno **sodeloval v kolegijih in jih usklajeval** ter podpiral izboljšano doslednost v delovanju in razpravah kolegijev. Skupina za kolegije organa EIOPA je usklajevala podpisovanje sporazumov o usklajevanju, ki so jih leta 2015 sklenili vsi kolegiji. V sporazumih o usklajevanju so opisane zahteve za informacije, ki se izmenjajo, ter določene vloge in odgovornosti članov.

Organ EIOPA je za enoten nadzorni pristop k oceni solventnosti zavarovalniških skupin, ki poslujejo v „enakovrednih“ državah, objavil **mnenje o solventnosti skupine, izračunano v okviru enakovrednosti**. V mnenju je opredeljenih več nadzornih praks, povezanih z oceno razpoložljivosti primernih lastnih sredstev na ravni skupine, njegov namen pa je zagotoviti enotne postopke in dosledne prakse. Tudi na področju notranjih modelov je organ

Povzetek

EIOPA pravočasno izdal **mnenje o uporabi notranjih modelov**, v katerem so obravnavana tri področja, na katerih bi razlike povzročile nedosledno modeliranje tveganj. Glavno priporočilo mnenja je, naj pristojni nacionalni organi zahtevajo ustrezno upoštevanje tveganj, povezanih z državnimi izpostavljenostmi, v notranjih modelih. Organ EIOPA je organiziral tudi **21 seminarjev za usposabljanje** o pomembnih temah, ki so bile med posvetovanjem s pristojnimi nacionalnimi organi opredeljene kot prednostna področja za pripravo na uporabo direktive Solventnost II.

Nadaljeval je svoje delo v zvezi s **priročnikom za nadzor**, da bi razvil nabor dobrih nadzornih praks na različnih področjih direktive Solventnost II. Leta 2015 so bila pripravljena priporočila za vzpostavitev okvirov za oceno tveganja za nadzornike ter njihov nadzor ključnih področij, vključno z upravljanjem, lastno oceno tveganj in solventnosti, politiko naložb, rezervacijami za življenjska in neživljenjska zavarovanja, nadzorom skupine in notranjimi modeli.

Na podlagi dela organa EIOPA za uskladitev zahtev za poročanje v skladu z direktivo Solventnost II je bila vzpostavljena infrastruktura za zbiranje, upravljanje, obdelavo in izmenjavo informacij. **Prva zbirka letnih poročil za posamezne zavarovalnice in pozavarovalnice ter skupine** je nastala na podlagi pripravljalnega sistema **centralnega repozitorija organa EIOPA**. Nadaljnje objavljanje **sporočenih taksonomij zdaj omogoča poročanje, ki je v celoti v skladu z direktivo Solventnost II,** in izpolnjevanje dodatnih zahtev Evropske centralne banke, s čimer se zagotavljajo informacije v pravi obliki ter zmanjšuje breme pristojnih nacionalnih organov in panoge. Da bi se še bolj zmanjšalo breme poročanja, zlasti za mala in srednja podjetja, je organ EIOPA razvil tudi orodje **Tool for Undertakings (T4U)**, ki ga po ocenah uporablja 1 200 podjetij po vsej EU.

Podpirati finančno stabilnost

Organ EIOPA je še naprej razvijal svoje tehnike in orodja za boljšo uporabo razpoložljivih informacij, na podlagi katerih se sprejmejo odločitve v zvezi s prihodnjim razvojem in nastajajočimi tveganji na trgih v podporo finančnemu nadzoru. Preventivni nadzor temelji na predvidevanju tveganj in predhodnem sprejetju ukrepov za njihovo zmanjšanje ali odpravo, organ EIOPA pa še naprej zagotavlja svoje ključne produkte (npr. poročilo o finančni stabilnosti in prikaz tveganj), s katerimi se ključnim nosilcem odločanja zagotovi celovit pregled tveganj in ranljivosti. Produkti organa EIOPA so se leta 2015 v zavarovalniškem sektorju vse pogosteje uporabljali kot ključna napotila pri presojanju tveganj.

Organ EIOPA je v skladu s svojo uredbo opravil tudi prvi vseevropski **obremenitveni test za poklicne pokojnine**. Cilj je bil zagotoviti celovito sliko heterogenega evropskega okolja poklicnih pokojnin, preskusiti odpornost sheme z vnaprej določenimi pravicami in hibridne pokojninske sheme na podlagi scenarija neugodnih razmer na trgu in daljše pričakovane življenjske dobe, opredeliti morebitne ranljivosti shem z vnaprej določenimi prispevki ter razkriti področja, za katera se zahteva večja osredotočenost nadzora. Pri tej nalogi

Povzetek

je sodelovalo 17 držav evropskega gospodarskega prostora s pomembnim sektorjem poklicnih pokojnin z več kot 500 milijoni sredstev. Rezultati so pokazali, da bo podaljšano obdobje nizkih obrestnih mer pomenilo velik prihodnji izziv za odpornost institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje s shemami z vnaprej določenimi pravicami (glej polje z informacijami).

POLJE Z INFORMACIJAMI: Rezultati prvega obremenitvenega testa za poklicne pokojnine v EU

- Podaljšano obdobje nizkih obrestnih mer bo pomenilo velik prihodnji izziv za odpornost institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje s shemami z vnaprej določenimi pravicami.
- Institucije za poklicno pokojninsko zavarovanje so razmeroma odpornejše na podaljšanje življenjske dobe kot na vpliv neugodnih razmer na trgu.
- Ublažitev teh šokov je odvisna predvsem od časovnega elementa za izpolnitev obveznosti ter mehanizmov za njihovo zmanjševanje in sanacijo v posameznih državah.
- Rezultati uporabljenih strogih obremenitvenih scenarijev razkrivajo več tveganj in ranljivosti, ki bi jih morali institucije za poklicno pokojninsko zavarovanje in nadzorniki ustrezno obravnavati.

Zaradi nadaljevanja nizkih obrestnih mer, ki padajo celo pod vrednost iz scenarija obremenitvenega testa iz leta 2014, sta se v zavarovalniškem sektorju povečali nujnost nadzornih ukrepov in potreba po pripravljenosti na ravnanje v kriznih razmerah. Organ EIOPA se je odzval z **dejavnim spremljanjem izvajanja priporočil iz obremenitvenega testa**, in sicer z vključitvijo pristojnih nacionalnih organov, osredotočenjem na rezultate obremenitvenega testa za posamezne države in skupine ter okrepitvijo priprav na krizno upravljanje. Izdal je tudi **mnenje o trdnih načelih za pripravljenost pristojnih nacionalnih organov na preprečevanje, obvladovanje in reševanje kriz**. Za zagotovitev skladnosti in ustreznosti sprememb okvirov za preprečevanje, obvladovanje in reševanje kriz je pripravil 14 načel, za katera se pričakuje, da jih bodo pristojni nacionalni organi upoštevali. To mnenje prispeva k oblikovanju trdnega in konvergentnega sistema za preprečevanje in obvladovanje finančnih kriz v EU.